www.nevo.co.il

תפ (נצ') 29595-04-22 מדינת ישראל נ' פלוני (קטין)

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנצרת

ת"פ 29595-04-22 מדינת ישראל נ' פלוני (קטין) **19 דצמבר 2022**

פרק 2312/21

לפני כבוד השופטת אילנית אימבר

המאשימה **מדינת ישראל**

נגד

הנאשם **פלוני (קטין) ת"ז xxxxxxxx**

נוכחים:

מטעם המאשימה: עו"ד מרינה רוזנפלד

מטעם הנאשם: בעצמו וליווי הוריו, אחיו ואחותו וע"י ב"כ עו"ד יעקובי

מטעם שירות המבחן: הגב' אורית בן יהודה

ספרות:

לימור עציוני **נוער במשפט הפלילי** (2019))

חקיקה שאוזכרה:

חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 304

פקודת התעבורה [נוסח חדש]: סע' 38(2), (3), 40, 62(2), 64, 68

תקנות התעבורה, תשכ"א-1961 - לא מרובדות: סע' 21(ב)(2), 64(א)(1), 83ב(א)

חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971: סע' 1א(א), 24, 24(1), 45ב(ד)

מיני-רציו:

* בית המשפט לנוער עשה שימוש בסמכותו מתוקף סעיף 24(1) לחוק הנוער והרשיע את הנאשם – קטין, בין היתר בעבירת גרם מוות ברשלנות. נפסק, כי במקרה דנן גוברים האינטרסים הציבוריים שבהרשעת הנאשם על פני האינטרסים האינדיווידואליים שבהימנעות מהרשעתו.

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: נוער

* נוער – שפיטה – הרשעה

* נוער – ענישה – שיקול בית-המשפט

.

--- סוף עמוד 1 ---

בית המשפט נדרש לגזור את דינו של הנאשם – קטין, שהודה באחריותו לתאונת דרכים ובתוך כך ביצוע עבירות של גרם מוות ברשלנות; גרם נזק לאדם ולרכוש ברשלנות; אי מתן זכות קדימה בצומת לרכב הבא מימין; נהיגה בלא חגורת בטיחות.

.

בית המשפט פסק כלהלן:

בעת מתן גזר הדין, אין הנאשם עוד קטין אם כי בגיר. יחד עם זאת, בהתאם לחקיקה ולפסיקה, נקבע כי מי שביצע מעשיו כקטין – לעולם יידון ככקטין.

בהתאם למצוות המחוקק ולפסיקה הענפה בעניינם של קטינים, הרשעת הנאשם בדין אינה מתווספת כדבר שבשגרה לעצם הקביעה כי ביצע את המיוחס לו. על בית המשפט לבחון את שאלת ההרשעה כל אימת שניצב בפניו נאשם שביצע את העבירות עת היה קטין.

בבוא בית המשפט לנוער לגזור את דינו של הנאשם, עליו להתייחס לשאלת ההרשעה בכובד ראש. הרשעת נאשם קטין אינה דבר של מה בכך כמו שהימנעות מהרשעתו אינה דבר של מה בכך. על בית המשפט לבחון שיקולים רבים המונחים על כפות המאזנים, בהתאם להוראות חוק הנוער ולעקרונות השפיטה המיוחדים לנאשמים קטינים.

במקרה דנן גוברים האינטרסים הציבוריים שבהרשעת הנאשם על פני האינטרסים האינדיווידואליים שבהימנעות מהרשעתו. בהתאם להוראות חוק הנוער ולפסיקתנו, יש לבחון את חומרת מעשיו של הנאשם לאור גילו. הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו כשהיה קטין בן 16 ו-6 חודשים. קטינות אינה מהווה חסינות, לא מפני הרשעה ולא מפני ענישה ראויה כפי שנקבע לא אחת בפסיקה.

במקרה דנן, הרשעה לצד ענישה מוחשית וצו מבחן היא הראויה. האינטרס הציבורי בשיקום הנאשם מחד ומאידך בהלימה נוכח אובדן החיים, יוגשמו גם אחת בגזירת עונש של מאסר בעבודות שירות לתקופה מידתית, פסילת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת, צו מבחן ופיצוי למשפחת המנוח.

<u>גזר דין חלקי</u>

1. נגד הנאשם, אשר היה קטין בעת ביצוע העבירות, הוגש כתב אישום בגין ביצוע עבירות של **גרם מוות ברשלנות** לפי סעיפים 304 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, וסעיפים 64 ו-40 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה"); **גרם נזק לאדם ולרכוש ברשלנות** לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה התשכ"א-1961 (להלן: "התקנות") + סעיפים 62(2) ו-38(2), (3) לפקודת התעבורה; **אי מתן זכות קדימה בצומת לרכב הבא מימין** עבירה לפי תקנה 64(א)(1) לתקנות + סעיף 68 לפקודת התעבורה; **נהיגה בלא חגורת בטיחות** לפי תקנה 83ב(א) לתקנות + סעיף 68 לפקודת התעבורה.

2. על פי עובדות כתב האישום, כשבועיים למתואר בו, הורשה הנאשם לנהיגה. ביום 21.6.21, סמוך לשעה 15:10 נהג הנאשם ברכב מסוג טרקטורון ריינג'ר פולריס שמספרו 87-653-98, בכביש בכפר יהושע מכיוון כללי מזרח לכיוון מערב. לצד הנאשם, ישב חברו. באותה עת, מזג האוויר היה בהיר והראות טובה.

3.

--- סוף עמוד 2 ---

בריינג'ר מצוי התקן הגבלת מהירות, כך שבעת שחגורת הבטיחות של הנהג אינה חגורה, ניתן

להגיע למהירות מירבית של 20 קמ״ש, ובעת שחגורת הבטיחות של הנהג חגורה, ניתן להגיע למהירות של מעל ל-80 קמ״ש.

4. הנאשם נהג בריינג׳ר כשהוא וחברו אינם חגורים כלל בחגורות בטיחות, וכשבתוך תפסן חגורת הבטיחות של הנהג, מצוי אבזם של חגורת בטיחות אחרת, באופן המאפשר לעקוף את מגבלת המהירות ברכב.

5. הנאשם נהג בקטע כביש שהוא חיבור של דרך מהשדות אל צומת X, המצויה בשטח עירוני בו המהירות המקסימלית הינה 50 קמ״ש. בקטע זה, ישנן בורות, והכביש מורכב מחיבורי אספלט חדשים וישנים. בצומת אין תמרורים או סימונים על גבי הכביש.

6. באותה העת, נהג אדם אחר ברכב פרטי מסוג ריינג׳ רובר (להלן: ״רובר״), אליו היה מחובר גורר, ובו היו שני סוסים. לצדו של אותו נהג ישב חברו. הוא נהג את הרובר והגרר בכביש ונכנס בנהיגה אל הצומת מכיוון כללי צפון לכיוון דרום – במאונך מימין לכיוון נסיעת הנאשם.

7. הנאשם נהג את הריינג׳ר במהירות שלא התאימה לתנאי הדרך וללא מתן זכות קדימה לרובר ולגרר שהיו כבר בנסיעה בתוך הצומת. הוא נכנס עם הריינג׳ר אל הצומת בנסיעה מהירה והתנגש עם חזיתו הימנית של הריינג׳ר בדופן הקדמית-שמאלית של הרובר. כתוצאה מכך, הריינג׳ר הסתובב שמאלה ופגע עם חלקו הימני-אחורי בפינה האחורית-שמאלית של הרובר. בעקבות זאת, חברו של הנאשם הועף מתוך הריינג׳ר ונחבט עם ראשו בקורת הדלת האחורית-שמאלית של הרובר ולאחר מכן הוטל במרחק של מספר מטרים אל הכביש. גם הנאשם הועף מתוך הריינג׳ר והוטל על חברו.

8. כתוצאה מההתנגשות, הרובר והגרר סטו ימינה ועלו בחלקם על המדרכה הנגדית מצד ימין ונעצרו אחרי הצומת.

9. חברו של הנאשם, זכרונו לברכה, נפגע פגיעת ראש קשה ומותו נקבע במקום.

10. הנאשם נפגע בתאונה ונגרמו לו רגישות והמטומה בשוק ימין, המטומה אוקספיטלית בראשו והוא נזקק לטיפול רפואי.

11. כלי הרכב המעורבים ניזוקו משמעותית.

12. ביום 14.4.22 הצדדים הגישו הסדר טיעון לבית המשפט לתעבורה, במהלכו הגיעו להסכמה כי הנאשם יודה והתיק יעבור לבית משפט לנוער בהתאם לסעיף 45ב(ד) לחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול) תשל״א 1971 כמו כן, הצדדים הגיעו להסכמות דיוניות כדלקמן – האחת, כי הנהג המעורב, שנהג ברכב הרובר והגרר, נהג את הרכב במרכז הכביש ולא שמר על הימין. השנייה, כי בזמן הנהיגה בכביש היו בדמו של הנהג המעורב, ממצאי תוצר חילוף חומרים של החומר הפעיל בקנביס. הנאשם במעמד אותו הדיון, הודה אך, לא ניתנה הכרעת דין בעניינו.

--- סוף עמוד 3 ---

13. ביום 1.5.22 הודה הנאשם בעובדות כתב האישום, בפניי, וקבעתי בהכרעת דין כי ביצע את המיוחס לו.

<u>תסקיר שירות המבחן</u>

-

-

14. שירות המבחן סקר את נסיבות חייו של הנאשם ומשפחתו והתרשם ממערך יחסים משפחתי תקין המושתת על יסודות קרבה, מחויבות, שייכות ותמיכה הדדית. כמו כן, מהורים מעורבים המנהלים קשרים מיטיבים ומותאמים עם הנער ודואגים לרווחתו, בכל מעגלי החיים. בשיחות עם הורי הנאשם, שירות המבחן עוד התרשם כי מעורבותו במעשה נחווית על ידם באורח טראומטי והביע לצד תחושת הזעזוע והאובדן, תחושות חרדה ודאגה להשלכותיו על חייו כבגיר. לצד זאת, הוריו, הביעו מודעות מלאה להשלכות המעשה על בני משפחת המנוח, שהיה חברו של הנאשם ובן בית בביתם, והביעו נכונות לכפרה ולפיצוי. התהליך הטיפולי בשירות המבחן התנהל בתמיכת הוריו ובמחויבות לתכנית על כל שלביה, באופן חיובי מותאם ועקבי. מעורבות הנאשם בתאונה, על השלכותיה, מהווה שבר דרמטי שבר מטלטל את חיי המשפחה כולה תקופה ממושכת, וגובה מחיר כבד נוכח מצבם הרגשי והתפקודי.

15. במהלך תאונת הדרכים נשוא האירוע דנן, נהרג חברו הטוב של הנאשם שישב עמו ברכב. מדובר בעבירה יחידה וראשונה לנאשם, ואין בעניינו תיקים פליליים נוספים.

16. לדברי הנאשם, הוא נסע עם חברו הטוב שישן בביתו לילה קודם, לבקר ידידה משותפת. לטענתו נסע עם רישיון כחוק כשחברו יושב לצדו בדרך אותה מכיר היטב. הנאשם מצטער על כך שלא רתמו את חגורות הבטיחות כנדרש, ומודע לכך כי יתכן ובכך היה כדי למנוע את חומרת האסון. בכניסה לכפר, לא הבחין הנאשם ברכב שהגיע מימין והתנגש בהם בעוצמה. לדבריו, הוטחו על הכביש שחברו היה שרוע מתחתיו ובכך לתחושתו הציל אותו מפגיעה חמורה יותר. כשראה את חברו מדמם מפיו ומתעוות תחתיו, הבין כי מצבו אנוש והתקשה להכיל זאת. הנאשם שתף כי באותו הרגע, הפנים, כי חייו השתנו לתמיד.

17. בפן הלימודי, הנאשם תלמיד בכיתה י״ב במסלול אתגר. כשהיה בכיתה ב׳ אובחן עם ADHD, באבחון הושם דגש על הפער ביו יכולותיו הקוגניטיביות התקינות, לבין הישגיו הלימודיים הנמוכים מיכולותיו. מאז, נוטל טיפול תרופתי. מטעם המחנכת נמסר כי הנאשם הוא תלמיד אהוב ומוקף חברים, בעל קסם אישי, כריזמה שקטה, נחשב לתלמיד חיובי ומוביל חברתי. בלימודיו, מתקשה בחלק מהמקצועות אך משתדל, מקפיד על ביקור סדיר בבית הספר, על ציוד מלא והשתתפות בשיעורים.

18. בשעות הפנאי, הנאשם עוסק בפעילות ספורטיבית – כדורסל ורכיבה על סוסים. כמו כן, הוא פעיל חברתי בקרב ״קבוצת השווים״, המהווה חלק משמעותי מזהותו האישית ורשת תמיכה עבורו.

--- סוף עמוד 4 ---

19. בנוגע לגיוס לצה״ל, הנאשם מביע מוטיבציה גבוהה במיוחד לשירות צבאי ומקווה להתגייס ליחידת עילית בחיל הים. כעת, הוא מצוי בהליכי התאמתו לשירות הצבאי ובשל מעורבותו במעשה, הופנה לשיחה עם הקב״ן. בבדיקה עדכנית עם לשכת הגיוס בטבריה, הערכת הקב״ן סוכמה כחיובית ותקינה, אך טרם נקבע פרופיל מסכם והחלטה בדבר מועד גיוסו. שירות המבחן הניח כי ההחלטה בעניינו של הנאשם תושפע בין היתר מתוצאות ההליך המשפטי.

20. הנאשם מצוי בהליכי בחינת התאמה ושיבוץ מטעם מכון מילוא לשנת שירות. בשיחות עם שירות המבחן, הנאשם הביע תקווה להשתלב בשנת שירות משמעותית, בשנה הבאה, בה יוכל לתרום לקהילה, ואם ניתן במסגרת טיפולית לנוער בסיכון.

21. זאת ועוד, הנאשם מתנדב מעל לשנה בחווה טיפולית במרכב הרכיבה ״ויצו נהלל״, ומסייע אחת לשבוע לאשה נכה ברכיבה טיפולית. בשיחה עם מנהל החווה נמסר כי הנאשם מחויב לפעולת ההתנדבות באורח רגשי ומעשי, ומסייע לצוות באופן משמעותי ועקבי.

22. בפן התעסוקתי, מזה מספר חודשים הנאשם מועסק אחת לשבוע בחוות סוסים לרכיבה טיפולית. משיחה עם בעלת העסק עלה כי הנאשם הינו עובד אחראי, מסור ומיומן למרות גילו הצעיר. לדבריה, ניחן בקשר מיוחד לסוסים בהם מטפל ואותם מאלף בבגרות, סבלנות ורגישות. נוסף על כך, הנאשם בולט לטובה באיכות יחסי האנוש שלו והוא נעים הליכות.

23. בהיבט הפסיכולוגי, מאז האירוע דנן ולצד מעורבות גורמי החינוך והטיפול בבית הספר, הנאשם מצוי בטיפול פסיכולוגי. כמו כן, שולב בסמוך לאירוע בתמיכת שירות המבחן, בטיפול נפשי פרטני ופרטי, בתדירות של אחת לשבוע ובהדרכת הורים אחת למספר שבועות. נמסר כי השיח עם הנאשם, מעורר אמפתיה רבה, הוא נראה רגיש וכאוב ומדבר על התאונה ועל האובדן של חברו הטוב בצורה נוגעת ללב הנחווית כאותנטית ומגייסת. ניכר בו הניסיון לנוע בין האבל, האשמה המורכבות החברתית שנוצרה לבין הניסיון למצוא דרך לחיים, לחוות רגשות חיוביים ולהתנהל ביעילות במערכת יחסים בינאישית.

24. ההליך הטיפולי בשירות המבחן החל במהלך יולי 2021, בסמוך למועד התאונה. ראשית הטיפול היה בהתמודדות עם חווית שבר עמוק של הנאשם והוריו לנוכח האובדן הכרוך בתחושות קשות של אחריות אישית ואשמה נוקבת. בוצעו ניסיונות לייצב את מצבו הרגשי של הנאשם, בין היתר באמצעות רשת תמיכה עוטפת ומשמעותית, ולו ברמה ההישרדותית. הנאשם נעטף על ידי בני משפחתו שחששו להשאירו לבדו. הוריו דווחו על הצפה רגשית של הנאשם – דמע, קשיי שינה והבעה במלל של תחושות קשות ודרמטיות.

25. בשלב זה, שירות המבחן סבר כי היה קושי להפריד בין צרכי הנאשם לצרכי הוריו ובני משפחתו שהביעו בעוצמה רבה תחושות כאב אובדן ומודעות לכך שהשלכות האירוע ילוו את חיים מעתה והלאה. במקביל, עלו בפגישות בשירות המבחן, רגשות והתלבטויות בנוגע למשפחת המנוח,

--- סוף עמוד 5 ---

שהיה חברו הטוב של הנאשם ובן בית בביתם. חשוב היה להורים ולנאשם להביע את כאבם בפני הוריו של המנוח ולשתפם בתחושת אובדן, אחריות ונכונות לכפרה ופיצוי.

26. הורי הנאשם מצויים בטלטלה ובעיצומו של משבר משפחתי ואישי. אמו של הנאשם, מספר שבועות לאחר האובדן, לא יכלה להכיל את עוצמת המצוקה, הגיעה לבית אמו של המנוח, ללא הזמנה על מנת לחלוק עמה את כאבה. לדבריה, הכינה מכתב אותו התכוונה להניח בתיבת הדואר, אך כשראתה אור בבית התקשתה לשוב לביתה ונכנסה פנימה. נמסר כי הפגישה הייתה מטלטלת.

27. אביו של הנאשם מסר כי עשה מספר ניסיונות דרך מכר משותף, ליצור קשר עם אבי המנוח, אך נדחה בטענה כי לא בשלה העת.

28. להתרשמות שירות המבחן, עצם מעורבות מערכת אכיפת החוק בחיי המשפחה והשלכות האירוע והאובדן הכרוך בו נחווים על ידי ההורים והנער באורח טראומטי. עם זאת, הם השכילו להירתם להליך הטיפולי באורח מלא חיובי ועקבי. המשפחה פנתה לסיוע טיפולי משפחתי ואישי באופן פרטי שבחלקו נמשך גם היום.

29. במסגרת הליך עיבוד עבירה עם הנאשם, שירות המבחן התרשם ממודעות מלאה של הנאשם לחומרת השלכות מעשיו. בהקשר זה צוין כי בולטת היעדר הוויה קורבנית בהתייחסותו למחיר שעליו לשלם בגין חומרת המעשה והוא מביע אחריות מלאה ונכונות לפיצוי וכפרה. במסגרת תהליך הטיפול הנאשם התבקש לכתוב מכתב לנפגע העבירה. נוכח קשייו להתבטא בכתב בתחומים רבי ממל, שירות המבחן מניח כי קבל סיוע משמעותי בהכנת המכתב, אך צוין כי

התכנים שבו הובעו על ידי הנאשם בעל פה בשיחות טיפוליות באורח בהיר, עקבי ומשמעותי לאורכו של ההליך הטיפולי הממושך.

30. במסגרת הטיפול, הנאשם זומן והגיע לפגישות טיפולית בשירות המבחן חלקן יחד עם הוריו וביצע בדיקות שתן שנמצאו נקיות. הנאשם והוריו שתפו פעולה באופן מלא, חיובי ועקבי בטיפול וגילו נכונות להשקיע בפועל משאבים אישיים ולהירתם לרצף טיפולי משמעותי, בכדי להתמודד עם עיבוד השלכות האובדן, גיבוש תובנות ודפוסי התמודדות מותאמים. הנאשם שתף כי נוהג לרכב על סוסים שעות ארוכות או יחד עם אביו, ולדבריו רק בשעות אלו מצליח להתמודד באופן מווסת יותר עם עוצמת הרגשות הכרוכים באירוע. עוד שתף כי תמיכת הוריו וחבריו חיונית עבורו והוא מסתמך על נכונותם לסייע לו כאמצעי המאפשר לו לחוש כי לחייו יש משמעות והמשכיות. לאורך הטיפול, הנאשם שב והביע תחושות כאב אובדן ואחריות אישית וצורך עוצמתי לכפרה ופיצוי.

31. כמו כן, הנאשם הופנה לאבחון פסיכו-דיאגנוסטי בשירות המבחן. להערכת המאבחנת, בוחן המציאות של הנאשם תקין, לו חשיבה בהירה, יכולת להביע אמפתיה לאחר, ויכולת לשלב בין חשיבה קונספטואלית לבין אינטואיציה והתייחסות לרגש. עוד צוין כי החוויה הרגשית הבולטת ביותר בקרב הנאשם היא עצבות, דיכאון ותחושות אשמה, ונראה כי מעדיף לנהל את הכאב

--- סוף עמוד 6 ---

הרגשי שלו בתוך עצמו. לצד זאת, בולטים מאפיינים בקרב הנאשם של התקשרות בטוחה, תחושה שיש על מי לסמוך ולהישען, אך גם האפשרות להינטש. עוד צוין כי ממצאי האבחון לא הראו תמונה מדאיגה מבחינת אובדנות ונראה שתגובתו הרגשית תואמת את הסיטואציה ודורשת עבודה טיפולית.

32. בכל הנוגע להליך של צדק מאחה, נמסר כי סוכם עם הפרקליטה המטפלת שבשלב הנוכחי ולאור עוצמת האובדן, יהיה נכון לשוב ולבחון את הסוגיה בעתיד ואם ניתן, לאחר החלטה שיפוטית.

33. להערכת שירות המבחן, נראה כי למרות שכיום מביע הנאשם במלל תחושות כאב, אובדן ואחריות, נוקבות, הוא עדיין מצוי בשלב טיפולי בו נוטה לעיבוד שכלתני של האירוע, מתקשה להתחבר רגשית למשמעותו הדרמטית של האובדן ומשתדל להיאחז במאפייני חייו הקודמים לאירוע, ולו כאמצעי הישרדותי. הנאשם זקוק להמשך קשר טיפולי במסגרת מערכת אכיפת החוק, הכולל סיוע בהתמודדות עם ההליך המשפטי והשלכותיו.

34. בקרב גורמי הסיכוי מנה שירות המבחן את הגורמים הבאים – קיומם של כוחות אישיותיים חיוביים המהווים חלק איכותי ומעצים מזהותו האישית ובכללם כישורים חברתיים ויכולת לגבש ולשמר קשרים בין אישיים מיטיבים עם הזולת; יכולת בפועל לתפקוד עקבי, חיובי ומסתגל במסגרות חינוך ותעסוקה; היעדר דפוסי עבריינות או מעורבות בעבירות נוספות; הודאתו של הנאשם בביצוע העבירות תוך ביטוי תחושת חרטה, אחריות אישית ואשמה; יכולת אמפתית הנובעת ממודעות למשמעות ולחומרת האובדן שגרם; יכולת הנאשם להיתרם מטיפול נפשי ורגשי; נגישות הנאשם לגורמי טיפול המאפשרים הכלה, החזקה והעמקת תהליך טיפולי המגמה ליצור ולממש דפוסי התמודדות יעילים עם משימות חייו; הנאשם בעל מסגרת משפחתית חיובית, מחויבת ותומכת; לו מחויבות למערכת ערכים נורמטיבית ולמטרות חיים חיוביות; השלכות התאונה הן אירוע מרתיע ומרסן.

35. מנגד, התקשה שירות המבחן להצביע על גורמי סיכון להישנות מעורבותו של הנאשם בעבירות דומות בעתיד, למעט עצם מעורבותו באירוע דנן.

36. שירות המבחן סבור כי בשל ההשלכות הקשות של מעשה העבירה וחומרת האסון קיים צורך בהחלטה שיפוטית משמעותית כתגובה חברתית מרתיעה וחד משמעית, בדמות הרשעה. יחד עם זאת, לאור השלכות האירוע על כל מישורי חייו של הנאשם – הנפשי, הרגשי המשפחתי והחברתי, השבר שילווה אותו לכל ימי חייו, מאפייני אישיותו ותפקודו של הנאשם, שירות המבחן סבור כי מאסר בפועל או בעבודות שירות יסתום את הגולל על סיכוייו לעתיד נורמטיבי כבוגר. לכן, לצד הרשעה שירות המבחן ממליץ על הטלת צו מבחן למשך שנה, כאשר בעתיד תישקל שילובו בקבוצת נהיגה במבחן וגישור טיפולי, צו של"צ בהיקף של 300 שעות, שלילת רישיון נהיגה בפועל ועל תנאי לתקופה ממושכת, והתחייבות משמעותית.

---סוף עמוד 7---

<u>ראיות לעונש</u>

-

37. מטעם המאשימה, הוגש מכתבה של אם המנוח ותמונותיו של המנוח אותן בקשה האם, שיונחו בפני בית המשפט בעת הטיעון וגזר הדין. קראתי בקשב רב את מילותיה, חשתי את יגונה ואובדנה הכבד. למדתי להכיר דרכה את בנה, זכרונו לברכה, מעלותיו הטובות, הכישרונות בהם ניחן, אופיו הייחודי, דמותו הדומיננטית והאהובה בקרב משפחתו וחבריו, והקשר המיוחד בין האם לבנה. ניכר כי עולמה עליה חרב.

38. מטעם ההגנה, דברו הורי הנאשם בפניי.

39. אביו של הנאשם שתף כי חייהם השתנו – מיום ללילה. הנאשם קם עם זה בבוקר והולך עם זה לישון בלילה. לפני השינה, הנאשם מפעיל את השיר שהם שמעו ומנסה להירדם. בזמן שמשפחתו של המנוח ישבה שבעה, אמר כי הם גם ישבו שבעה, וכי יש אבל גדול אצלם. הנאשם, כואב את זה בוקר ולילה. אין זה משנה מה ייקבע במסגרת בית המשפט, כי את העונש שלו הוא קבל. כמו כן, ספר כיצד ניסו ליצור קשר עם הורי המנוח.

40. כמו כן, אמו של הנאשם, ספרה על המפגש בבית אמו של המנוח, חילופי הדברים ביניהן והיחס הדואג לו זכתה מצד אם המנוח נוכח המצוקה שחוותה במקום.

-

<u>טיעוני הצדדים לעונש</u>

-

41. ב"כ המאשימה, סבורה כי יש להרשיע את הנאשם ולהטיל עליו 9 חודשי מאסר בעבודות שירות לצד פסילת רישיון נהיגה למשך 12 שנים, ענישה צופה פני עתיד בגין העבירות בהן הורשע, קנס ופיצוי משמעותי למשפחת המנוח. כמו כן, המאשימה סבורה כי לאור גילו הסמוך לבגירות בעת ביצוע המעשים, מוצדק להתחשב בשיקולי ענישה הקבועים בחוק הענשין, והפנתה לפסיקה הרלוונטית לעמדתה.

42. בטיעוניה, הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות – קדושת החיים ושלמות הגוף, לצד שמירת כללי הבטיחות בדרכים וחובת הנוהגים למניעת סיכון לחיי אדם. הנאשם פגע פגיעה קשה בערכים אלו, הנזק שנגרם בתוצאה מהאירוע, הוא החמור ביותר – נער קפד את חייו. מעגלי הפגיעה הם גדולים ובעלי עוצמה רבה, על כך יעידו האירועים שנעשים לזכרו בבית הספר ובעמק בו גדל. על עוצמת הנזק והכאב אפשר ללמוד מהצהרת נפגעת העבירה – אמו של המנוח, בה ניסתה

לספר על השבר העמוק שיצר מותו של בנה האהוב. המנוח היה ילד שמח ובריא וזו לעמדת המאשימה, נסיבה בביצוע העבירה אותה יש לשקול בכובד ראש בעת גזירת הדין. זאת ועוד, ציינה כי אמו של המנוח מודעת לעמדה העונשית של המאשימה ואף הייתה רוצה יותר, ובקשה כי תוטל פסילה ארוכה ומשמעותית, כדי שאחרים לא יעמדו בפני סכנה בה עמד בנה.

---סוף עמוד 8---

43. כמו כן, ב"כ המאשימה טענה כי המאשימה גם מחויבת לאינטרס הציבורי, להרתעה של קבוצת השווים. המאשימה סבורה כי דווקא בשל הקושי הכרוך בעבירות רשלנות, בהן מבצעי העבירה לא רצו בתוצאתה, יש להתייחס אליהן בכובד ראש, לצורך מיגורה, והפנתה לפסיקה. עוד הצביעה על כך שמדובר בעבירות שניתן למנוע בשמירה בסיסית על חוקי התנועה. ענישת עבריין התנועה תקטין את הסיכון הנשקף ממנו למשתמשים בכבישים ותרתיע נהגים אחרים מהתנהגות דומה ומסוכנת בכבישים, בהתאם, למגמת ההחמרה בפסיקה עם עברייני התנועה.

44. בענייננו, הצביעה כי הנאשם נהג בכלי רכב נפוץ בגילאים האלה בדיוק, רבים נוסעים בהם בשבילי העמק ויתר מדינת ישראל כשהם נהגים צעירים, ולכן בעבירות תעבורה ובתיק דנן יש מקום בפרט, לשיקולי הרתעה, ועל אחת כמה וכמה נוכח התוצאה הטרגית.

45. אשר למידת לקיחת האחריות, ב"כ המאשימה סבורה כי במכתבו של הנאשם, הוצגה תמונה אותנטית. לשיטתה, הנאשם מתייחס לתאונה כאילו גורם חיצוני הוביל אליו. בכך, היא רואה סדק בהבנתו לאירועים, את האחריות שלו למעשה התאונה והתוצאה הטרגית. עוד ציינה כי בהתייחסות הנאשם לעבירה בתסקיר, אין אזכור לכך שהוא לא נתן זכות קדימה לרכב שהיה בצומת ולא נהג במהירות המתאימה לתנאי הדרך, אלא, כי הרכב השני הוא זה שהתנגש בהם. לדידה, ההליך הטיפולי לא הושלם. בכל הנודע להליך של צדק מאחה, ציינה כי הוריו של המנוח אינם פנויים לו ואינם רוצים בו בשלב הזה. להשקפתה, התנגדות הנאשם לבקשת אמו של המנוח להעיד שלא בפניו, עומדת בניגוד לרצונו להליך של צדק מאחה.

46. ב"כ המאשימה סבורה כי מידת הרשלנות של הנאשם גבוהה. הנאשם עבר על מספר עבירות בכתב האישום בו הודה. התאונה קרתה בצומת בו יש בכביש בורות, חיבורי אספלט חדשים וישנים, ללא תמרורים או סימונים על גבי הכביש. הנאשם נהג בתוך ישוב כפרי, והיה עליו להיות זהיר יותר לאור אופי המקום ותנאי הדרך, בפרט במקום בו התרחשה התאונה. אך, הנאשם לא נזהר כנדרש, לא הקפיד כי כל נוסעי הרכב יהיו חגורים, לא התאים את עצמו לתנאי הדרך, לא נתן זכות קדימה כפי שהיה מחויב. הנאשם נכנס במהירות לצומת נוכח תנאי הדרך, נסיעה שגרמה למכונית השנייה לסטות ולמנוח יחד עם הנאשם לעוף מהרכב. לעמדתה, מיקומו של הרכב המעורב בזירה, מדגיש את המרחק שעבר הנאשם עד שנבלם בתאונה.

47. עוד ציינה כי נגד הנהג השני לא הוגש כתב אישום, מהסיבה שהוא לא אשם בקרות התאונה. הוא נהג בהתאם לתנאי הדרך, הוא באמת סטה לאמצע הכביש, ויכול שבנסיבות אחרות היה בכך אשם תורם, אבל כמתואר בכתב האישום שהנאשם הודה בו, הוא זה שנכנס לצומת בלי לתת זכות קדימה, לרכב שבא מימין, ובמהירות שאינה מתאימה לתנאי הדרך. לכן, היא סבורה שאין כאן אשם תורם, וזה חלק מלקיחת האחריות שצריכה להיות לנאשם.

48.

--- סוף עמוד 9 ---

בהתייחס לטענה כי הנהג המעורב היה שיכור, השיבה כי הנאשם הוא זה שנכנס לצומת והתנגש ברכב השני, כך שהעבר הפלילי של הנהג שני לא רלוונטי, מה שהיה בדמו לא רלוונטי, הוא היה בסטייה כל כך מינורית וזה לא רלוונטי. מה שכן רלוונטי הוא שהנאשם והמנוח לא היו חגורים. הנאשם הוא זה שהיה אחראי על כלי הרכב, לא נתן זכות קדימה לרכב שהיה בצומת, ולכן הוא אחראי לתאונה.

49. לשיטתה, עונש של של"צ בלבד, כפי שהמליץ שירות המבחן, אינו הולם את חומרת העבירה וחומרת הנזקים, במיוחד כאשר קם ספק ביחס להבנת הנאשם את הפסול במעשיו לצד הקושי הקיים באמפתיה סדקים בלקיחת אחריות מהותית, חרף ההליך הטיפולי המשמעותי שעבר.

50. מנגד, ב"כ הנאשם סבור כי יש להימנע מהרשעת הנאשם בדין. לעמדתו, מדובר ברשלנות נמוכה לצד אשם תורם גדול. בטיעוניו, יצא חוצץ כנגד הפסיקה אותה הציגה המאשימה כמדיניות ענישה, ואבחן אותה מהמקרה דנן.

51. כמו כן, ציין כי מרבית פסקי הדין בעניין הרשעה דנים בעבירות המבוצעות מתוך כוונה פלילית מובהקת כגון נהיגה ללא רישיון, עבירות מין, סמים ואף סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. רוב הפסיקה עוסקת בכך שעל אף שעבירות אלו נעשו מתוך מחשבה פלילית של כוונה, יש להעדיף במקרה של קטינים את שיקומם בהתאם להליך הטיפולי שעברו ועתידים לעבור במסגרת שירות המבחן, על פני הרשעתם, והפנה לפסיקה. והדגיש – אם כך בעבירות שנדרשת כוונה, מקל וחומר בעבירות בהן היסוד הנפשי הוא רשלנות ושבו סיכויי ההרתעה בהרשעת הקטין נמוכים בהרבה אם בכלל קיימים. בנוסף, ציין כי ענישה מרתיעה בתיק דנן אינה רלוונטית גם מאחר שמספר המעורבים בתאונות קטלניות בשנה, בנסיבות דנן, הם מספרים אפסיים. לכן, לא ניתן לדבר על הרתעה כלפי מספר בודד של מקרים בשנה.

52. עוד סבור כי אין קשר בין הכלי הספציפי בו נהג הנאשם לבין התרשלות המיוחסת לו באי מתן זכות קדימה. חלק מהגורמים לתאונה הוא הלימוד הלוקה בחסר בשיעורי הנהיגה שעבר הקטין לקראת הוצאת הרישיון על טרקטור משא. ההכנה אינה כוללת נהיגה עם מורה בכבישים ולימוד מעשי של חוקי התנועה, אלא רק במסגרת התיאוריה. אין דרישה להתנסות בהם לצד מורה לנהיגה, או בחינה עליהם במסגרת הטסט.

53. לצד זאת, לא הוכח שהנאשם נהג מעל למהירות המותרת בכביש. בעוד שהנהג המעורב היה שיכור, שכן לפי הפקודה כל כמות של סם מעידה על שכרות. הנהג המעורב, נסע בשמאל הדרך ובניגוד לחוק, והתאונה ארעה מעבר לקו אמצע הכביש בכיוון נסיעתו, אילו היה שומר על הימין תוצאות התאונה יכלו להיות אחרות. תרשים הבוחן (הוגש וסומן נ/1) מראה שהנאשם בלם מהרגע שנכנס לצומת, הוא איחר בתגובתו, אבל בלם 3 מ' לפני שהתנגש ברכב המעורב. ולכן, לשיטתו, רשלנותו של הנאשם היא מזערית.

54.

--- סוף עמוד 10 ---

בטיעוניו הפנה לכך שהנאשם והמנוח היו חברים, המנוח ישן אצלו לילה קודם, אכל מצלחתו. המנוח היה בעל רישיון נהיגה ברכב, מכיר את חוקי התנועה טוב מהנאשם, כאשר הוא לא חוגר

הוא מסתכן מרצונו בדיוק כמו הנאשם. החוק, אומנם, מטיל על הנהג לדאוג שנוסעיו חגורים אך, מדובר בשני חברים ולא בנהג של רכב ציבורי.

55. הנאשם, לקח אחריות מתחילת הדרך, אך לדידו, המאשימה מזלזלת בלקיחת האחריות שלו, ומצרה על דיון משפטי שמגן על זכויות הקטין. בחירתה של אם המנוח לא להגיע לדיון היום, היא בחירה מודעת, ואי אפשר לייחס אותה לרעת הנאשם.

56. בהמשך טיעוניו, ב"כ הנאשם התנגד להמלצות שירות המבחן. לדידו, הסיבה היחידה להרשעת הנאשם היא התוצאה. ומה שצריך להנחות אותנו זו לא התוצאה אלא המעשה עצמו של הנאשם – שהוא רשלנות ברף נמוך של קטין בן 16 וחצי – על סף קטינות, שעבר הליך טיפולי ארוך במסגרתו עבר בדיקות סמים בשמונה מועדים, 23 פגישות בשירות המבחן ומבחן פסיכודיאגנוסטי, לצד אשם תורם גדול. כמו כן, הרשעה ושלילת רישיון יפגעו בגיוסו של הנאשם ליחידת עילית. אם בית המשפט יאמץ את עונש השל"צ הוא מבקש שהדבר יהיה במסגרת התנדבותו כיום. וכלל שתוטל פסילה, ב"כ הנאשם מבקש שהיא תוטל על סוג הרכב, כדי לאפשר לנאשם במסגרת גיוסו לנהוג ברכב פרטי לפי דרישות היחידה אליה בכוונתו להתגייס.

57. הנאשם: "אני כל בוקר קם וקשה לי מאוד, היו לי קשיים, אם היינו קמים יותר מאוחר זה לא היה קורה, רציתי להקריא את המכתב ששם כתוב הכל. אני עוד מעט בן 18 ואני לומד."

<u>דיון והכרעה</u>

-

58. ראשית אציין, כי בעת מתן גזר הדין, אין הנאשם עוד קטין אם כי בגיר. יחד עם זאת, בהתאם לחקיקה ולפסיקה, נקבע כי מי שביצע מעשיו כקטין – לעולם יידון ככקטין (ראו בעניין זה: ע"פ 7416/15 **פלוני נגד מדינת ישראל** פסקה 13 [פורסם בנבו] (22.05.2016)).

59. בהתאם למצוות המחוקק ולפסיקה הענפה בעניינם של קטינים, הרשעת הנאשם בדין אינה מתווספת כדבר שבשגרה לעצם הקביעה כי ביצע את המיוחס לו. על בית המשפט לבחון את שאלת ההרשעה כל אימת שניצב בפניו נאשם שביצע את העבירות עת היה קטין.

60. הרשעת הנאשם הינה דרך אחת מתוך שלוש דרכים הנפתחות בפני בית המשפט מהרגע בו ניתנה הכרעת דין בעניינו של הנאשם. בהתאם לסעיף 24 לחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: **"חוק הנוער"**), משעה שבית המשפט לנוער קבע כי הנאשם ביצע את העבירה, מוסמך הוא להרשיעו בדין ולגזור את עונשו או להימנע מהרשעתו ולנקוט לגביו בדרכי טיפול, או לפטור את הנאשם בלא כל צו בעניינו. הרשעת נאשם שהוא קטין, בשונה מהרשעת

--- סוף עמוד 11 ---

בגירים, לא זכתה לבכורה כלשהיא על פני שתי הדרכים הנוספות (ראו: ע"פ 8690/15 **מדינת ישראל נ' פלוני** [פורסם בנבו] פסקה 9 (06.06.16)).

61. בבוא בית המשפט לנוער לגזור את דינו של הנאשם, עליו להתייחס לשאלת ההרשעה בכובד ראש. הרשעת נאשם קטין אינה דבר של מה בכך כמו שהימנעות מהרשעתו אינה דבר של מה בכך. על בית המשפט לבחון שיקולים רבים המונחים על כפות המאזנים, בהתאם להוראות חוק הנוער ולעקרונות השפיטה המיוחדים לנאשמים קטינים.

מחד גיסא, על בית המשפט ליתן משקל ראוי לשיקולי הגמול וההרתעה, לאינטרס הציבורי שבמיצוי הדין על דרך ההרשעה, לצורך בהגנה על שלום הציבור ועל בטחונו מפני פעילות עבריינית פוגענית, וכן מתן משקל ראוי ליתר התכליות שבבסיס מדיניות הענישה הכללית.

מאידך גיסא, על בית המשפט לבחון בדקדקנות יתרה את האינטרסים האינדיבידואליים של הנאשם שבפניו ואת האופק השיקומי בעניינו. כל זאת כאשר עיקר מטרתו של בית המשפט לנוער להוביל לשיקומו של הנאשם והשבתו אל חיק החברה כאזרח שומר חוק, מתוך הבנה כי הקטין זקוק לסיוע וטיפול על מנת להגשים מטרה זו שאף היא חלק בלתי נפרד מהאינטרס הציבורי.
לעניין זה, יפים דבריו של כבוד השופט י' דנציגר בע"פ 49/09 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] פסקה 8 (08.03.09):

> **"ויודגש – עיקר מטרתו ושאיפתו של בית המשפט לנוער בבואו לגזור את דינו של קטין, היא להעניק לו טיפול במטרה להביא לשיקומו. על כן, אין בית המשפט לנוער "ממהר" לגזור עונש על קטין, בפרט לא עונש מאסר, אלא חוזר הוא ונוקט בדרכי טיפול ואינו נלאה מכך כל עוד רואה הוא שביב אור בקצה המנהרה וסיכוי להחזיר את הקטין למוטב ולתפקוד נורמטיבי בחברה."**

כמו גם סעיף 1א(א) לחוק הנוער – סעיף העקרונות, אשר מורנו כך:

> **"מימוש זכויות של קטין, הפעלת סמכויות ונקיטת הליכים כלפיו ייעשו תוך שמירה על כבודו של הקטין, ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה ותקנת השבים, וכן בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו."**

62. אם כן, בעת גזירת דינו של הנאשם, על בית המשפט לנוער לבחון את חומרת מעשיו של הנאשם, בראי גילו בעת ביצועם, נסיבות חייו, מידת לקיחת האחריות והבעת החרטה, סיכויי שיקומו

--- סוף עמוד 12 ---

ועוד כהנה וכהנה שיקולים המכוונים כולם על מנת להעניק לנאשם את הכלים לשילובו בחברה הנורמאטיבית ואת הכוחות להיחלץ מהמקום אליו הגיע (ראו: ע"פ 821/16 **פלוני נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו] פסקאות 15-14 (19.07.16)).

בית המשפט יימנע מהרשעת נאשם בדין רק במקרים בהם צודק לבכר את דרכי הטיפול בעניינו על פני דרכי הענישה ומיצוי הדין, ובמקום בו התועלת שתופק עבורו ועבור החברה כולה מאי הרשעתו, תעלה על התועלת שבהרשעתו, לאור עקרונות השפיטה והשיקולים שפורטו לעיל.

-

-

-

<u>מן הכלל אל הפרט</u>

-

63. לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים הייחודיים בעניינם של קטינים, מצאתי כי במקרה דנן גוברים האינטרסים הציבוריים שבהרשעת הנאשם על פני האינטרסים האינדיווידואליים שבהימנעות מהרשעתו כפי שיוטעם להלן.

64. בהתאם להוראות חוק הנוער ולפסיקתנו, יש לבחון את חומרת מעשיו של הנאשם לאור גילו. הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו כשהיה קטין בן 16 ו-6 חודשים.

65. קטינות אינה מהווה חסינות, לא מפני הרשעה ולא מפני ענישה ראויה כפי שנקבע לא אחת בפסיקה.

כך נקבע ב[ע"פ 4176/19](#) **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (12.1.20):

> **"כאשר נדרש בית המשפט לדון באי-הרשעת נאשם קטין, נקודת האיזון משתנה, ויש ליתן משקל רב יותר לנסיבותיו האישיות – ובכלל זה גילו, הנזק הצפוי לו מהרשעתו, וסיכויי שיקומו – על פני האינטרס הציבורי שבהרשעתו ([ע"פ 207/16](#) פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 12 (15.10.2017)). ואולם, כפי שהודגש בפסיקתו של בית משפט זה לא אחת, קטינות אינה חסינות, ובמקרים המתאימים האינטרס הציבורי שבהרשעה יגבר על פני התחשבות בנסיבותיו האישיות של נאשם-קטין (וראו למשל: [ע"פ 240/16](#) מדינת ישראל נ' פלוני, [פורסם בנבו] בפסקה 2 לפסק דינו של השופט י' הנדל (11.1.2017))."**

66.

--- סוף עמוד 13 ---

מלבד גילו, שומה על בית המשפט ליתן משקל להליך השיקומי שעבר הנאשם, לסיכויי שיקומו, ולאורם לגזור את דינו. הנאשם עבר הליך טיפולי אינטנסיבי במסגרת שירות המבחן, לאורך התקופה. הוא שתף פעולה באופן מלא וכנדרש ממנו, בליווי ותמיכת הוריו, עבר הליך של עיבוד עבירה, הוא מתנדב למעלה משנה בחווה טיפולית, השתלב בתעסוקה, והביע רצונו להליך של צדק מאחה. גורמי הסיכוי בעניינו רבים וטובים, בעוד גורמי סיכון מלבד האירוע דנן, אין.

67. בעניין המשקל שיש לתת לשיקול השיקומי בבחינת שאלת ההרשעה כבר נכתב:

> **"אין לומר שנקודת המוצא צריכה להיות טיפול ללא הרשעה, וברי כי לצד שיקולי הטיפול בקטין, שיקומו ונסיבותיו האישיות חייב בית המשפט להוסיף ולשקול את טיב העבירה וחומרתה, את נסיבות ביצוע העבירה ושיקולי ענישה אחרים".** (לימור עציוני, "[נוער במשפט הפלילי](#)" עמ' 134 (התשע"ט-2019)).

68. עסקינן בנאשם שהינו צעיר נורמטיבי, ללא עבר פלילי, ללא דפוסים עבריינים, אשר גרם לתאונת דרכים במהלכה נגרמה לחברו פגיעת ראש קשה, כתוצאה ממנה מותו נקבע במקום. המנוח הותיר אחריו, הורים ובני משפחה שאבדו את היקר להם מכל.

69. שירות המבחן, בתסקירו, המליץ להרשיע את הנאשם בדין, ולצד זאת, לנקוט עמו בדרכי טיפול.

70. כידוע לתסקיר שירות המבחן משקל משמעותי בגזירת דינו של קטין, אך לבית המשפט הסמכות לדחות את ההמלצות בהתקיים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת (ע"פ 49/09 **מדינת ישראל נ' פלוני**, פסקה 27 לחוות דעתו של השופט י' דנציגר [פורסם בנבו] (8.3.2009); ע"פ 7870/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (14.4.21) שיקולים ובינהם: "**חומרת העבירות, נסיבות ביצוען, הנזק שנגרם לנפגעי העבירה והאינטרס הציבורי בהרתעה גם מהווים טעמים כבדי משקל המצדיקים חריגה מהמלצת שירות המבחן...**" (בע"פ 4976/20 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (14.3.21).

71. קצינת המבחן בהמלצתה עותרת לאימוץ גישת "שעטנז" לפיה ראוי במקרה דנן להרשיע, אך לא להעניש אלא לנקוט בדרכי טיפול. עם זאת, לאחר שנתתי דעתי למכלול השיקולים הרלוונטיים, לטענות הצדדים לעונש, לכתב האישום, להסדר הטיעון על ההסכמות הדיוניות בו, ולתסקיר שירות המבחן, הגעתי לכלל מסקנה כי לא אוכל לאמץ את המלצות שירות המבחן, אלא בחלקן, ולצד הרשעתו תוטל על הנאשם גם ענישה מוחשית נוכח הפגיעה הקשה בקדושת החיים.

72.

--- סוף עמוד 14 ---

בפני מקרה בעל נסיבות מטלטלות, בחיים שנגדעו באיבם, ובחיים שהשתנו לבלי הכר.

המורכבות בה עסקינן תוארה היטב ברע"פ 2996/13 **נייאזוב נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (13.8.2014), כאי לישנא:

> "... **הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקינן ככלל בנאשמים נורמטיביים שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות; בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שקופדו חייו בשל רשלנות; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולמשפחתו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאשמים מתייסרים אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפנינו. כפי שאמרו זאת בתי המשפט הקודמים בתיקים אלה שלפנינו, מלאכת גזירת הדין בכגון דא קשה היא מן הרגיל, וכדברי הנשיא שמגר בר"ע 530/84 שפר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח (4) 162, 163 "...שאנו דנים בעבירה שאינה כרוכה בפגמים מוסריים או בשחיתות, אלא ביטויה כידוע לכולנו, באופן התנהגותו של האדם הנוהג ברכב**"...".

73. במקרה דנן אף ביתר שאת – הנאשם והמנוח, שני נערים, חברים טובים, שיצאו לנסיעה, בצהרי היום, אך רק אחד מהם שב לחיק משפחתו.

74. אין חולק בדבר חומרת העבירה, חייו של המנוח, צעיר כבן 17, שכל עתידו לפניו, קופדו. נחשפתי לעומק השבר ומימדי האובדן, ממילותיה של אמו.

75. הצדדים חלוקים בדבר רמת הרשלנות שיש לייחס לנאשם. הועלו בפני טענות שונות, בין היתר בדבר רשלנות תורמת. כך או אחרת, נהיגה תוך עקיפת מגבלת המהירות בטרקטורון, לא הייתה תלויה בנהג המעורב או במנוח, אלא בנאשם. אילו הנאשם והמנוח היו נוסעים לא חגורים, במצב רגיל של הטרקטורון, ללא עקיפת מגבלת המהירות בו, מהירותו לא הייתה עולה על 20 קמ"ש, כאמור בכתב האישום. נוכח האמור והודיית הנאשם כי נכנס לצומת בנסיעה מהירה ללא מתן זכות קדימה, הספק בהתרחשות התוצאה הקשה, מקנן ואינו מרפה. על כן, סבורני כי אין מדובר ברמת רשלנות מזערית אלא מוגברת.

76. נוכח חומרת העבירה והתוצאה הקשה והטרגית, היקף הנזק הרב שנגרם ממעשי הנאשם, ועל אף האינטרס השיקומי של הנאשם, אין מדובר בנסיבות וברמת רשלנות שמטה את הכף לעבר אי הרשעה בדין, או אף לענישה המשלבת הרשעה ודרכי טיפול בלבד כפי שהמליץ שירות הבחן בתסקירו.

---סוף עמוד 15---

77. נתתי דעתי לטענות ההגנה בדבר רשלנותו התורמת של הנהג המעורב כי נהג את הרכב במרכז הכביש ולא שמר על הימין, ובדמו נמצאו ממצאי תוצר חילוף חומרים של החומר הפעיל בקנביס. אלו אף הסכמות דיוניות אליהן הגיעו הצדדים במסגרת הסדר הטיעון. כמו גם, לטענה שלא הוכח כי הנאשם נסע מעל למהירות המותרת בדרך, והוא בלם בכניסה לצומת על פי תרשים הבוחן שהוגש לעיוני, וההכנה הלוקה בחסר בשיעורי הנהיגה לקראת הוצאת רישיון על טרקטור משא.

78. כמו כן, התרשמתי הן באופן בלתי אמצעי – בדיונים בפניי, והן מתסקיר שירות המבחן ומכתבו של הנאשם, כי הנאשם מצוי בחרטה ואשמה קשה. הוא הודה בהזדמנות הראשונה ולקח אחריות על מעשיו והביע אמפתיה לנפגעי העבירה. הליך עיבוד העבירה הצביע על מודעות מלאה של הנאשם לחומרת השלכות מעשיו, היעדר חוויה קורבנית ביחס למחיר שעליו לשלם, לקיחת אחריות מלאה ונכונות לפיצוי וכפרה. ניכר כי האירוע דנן הותיר שבר עמוק בקרב הנאשם ובני משפחתו. ממצאי האבחון שנערכו לנאשם הצביעו כי הנאשם מצוי בחוויה רגשית של עצבות דיכאון ואשמה. עוד צוין כי הנאשם נפגע טראומה בעצמו באירוע דנן, והמגע עם התכנים אינם קלים עבורו (ראו: עמ' 11 לתסקיר). בראי האמור, אינני מקבלת פרשנויות הנוגעות להיעדר אמפתיה, חמלה ולקיחת אחריות מצד הנאשם על מעשיו.

79. מצאתי כי לטענות ההגנה דלעיל, לצד הודייתו, לקיחת האחריות, החרטה, האמפתיה שהביע לנפגעי העבירה, גילו של הנאשם בעת ביצוע העבירה, ושיקולי שיקום בראי סעיף 1א (א) לחוק הנוער ותקנת השבים, יינתן מקום במידת העונש המוחשי ועונש הפסילה שייגזר בעניינו.

בעניין עונש הפסילה יפים הדברים מתוך ענ"פ 12346-09-21 **פלוני נ' מדינת ישראל** (לא פורסם, 22.5.22):

> **"עונש פסילה ממושך במציאות החברתית הנוכחית, שבה ניידות הינה מפתח לתעסוקה ולהשתלבות בחברה, מהווה עונש משמעותי וחמור (ראו פסק דינו של כב' הנשיא ר. שפירא בעפ"ת (חיפה) 21675-02-18 פלוני נ. מדינת ישראל) [פורסם בנבו]. הדברים נכונים ביתר שאת בעניינם של קטינים, שבענישתם יש משקל מוגבר לשיקולי השיקום ובהתחשב בהשלכה שעלולה להיות לשלילה ארוכה על יכולתם לבנות את עתידם ולהשתלב בחיי חברה מועילים".**

80. אשר לטענות בדבר פגיעה בסיכויי הנאשם להתגייס ליחידה מובחרת וכן פגיעה בשילובו בשנת שירות. בגין טענות מהסוג הזה כבר נפסק בעע"פ 5831-13 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (22.12.13):

--- סוף עמוד 16 ---

> **"כלל הוא כי כל מקרה ייבחן לפי נסיבותיו על ידי שלטונות צה"ל. בין היתר נשקלים – מכלול נתוניו האישיים של המועמד, משך הזמן שעבר בין מועד ביצוע העבירות למועד קבלת ההחלטה, חומרתן של העבירות בהתייחס לנורמות חברתיות ולסכנה הנשקפת ממי שהורשע בהן במהלך השירות לחיילים ולחיילות המשרתים עימו, משך התקופה בה התבצעו העבירות, האם ההליך הסתיים בהרשעה או לאו ושיקולים צבאיים מובהקים שאינם בתחום המומחיות של בית המשפט. מכך אנו למדים כי שאלת הרשעה או היעדרה הינה רק אחד השיקולים שהמערכת הצבאית לוקחת בחשבון ואין המדובר בשיקול יחיד (ע"פ 5025/06 מדינת ישראל נ' פלוני, [פורסם בנבו] (15.03.07); ע"פ 170/09 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] (04.11.09)). מכל מקום, הבחינה תהא תוך התחשבות בצורכי הצבא ולא ניתן לומר קטגורית שהרשעה תפסול מידית מועמד מלשרת בצבא. יתרה מכך, אל לנו להפוך את היוצרות. הגם שבית משפט רשאי לקחת בחשבון את השלכות פסיקותיו אין זה ראוי כי יתאים את העונש כדי לכוון את הצבא בהחלטותיו הפנימיות בענייני גיוס. לא פעם הצבא מעוניין להחליט בנדון לאחר שקיבל את הכרעת בית המשפט. תפקידו של בית המשפט להטיל את העונש הראוי כפי ששלטונות צה"ל אחראים להליכי הגיוס. גורם גורם בתחומו."**

81. כמו כן, ראו התייחסותו של בית המשפט העליון בעע"פ 4161/17 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (2.1.18):

> **"אשר לרצון לשרת בצה"ל, ברור כי מדובר ביעד חיובי שעשוי לשרת את המדינה ואת המערער כאחד. ואולם, אין זה מדויק כי הרשעה כשלעצמה שוללת את שירותו הצבאי של אדם. בתיקים אחרים הציג צה"ל את עמדתו הכללית לפיה הרשעה אינה מובילה בהכרח לאי-גיוס, ואי-הרשעה אינה מובילה בהכרח לגיוס. נוסיף כי מתן משקל יתר לשיקול זה בכל מקרה עלול להוביל להפיכת היוצרות."**

82. סבורני כי במקרה דנן, הרשעה לצד ענישה מוחשית וצו מבחן היא הראויה. האינטרס הציבורי בשיקום הנאשם מחד ומאידך בהלימה נוכח אובדן החיים, יוגשמו גם אחת בגזירת עונש של מאסר בעבודות שירות לתקופה מידתית, פסילת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת, צו מבחן ופיצוי למשפחת המנוח.

.83

--- סוף עמוד 17 ---

על כן, לאור האמור לעיל ולאחר ששקלתי ואיזנתי בין מכלול השיקולים הרלוונטיים בנדון, הנני מרשיעה את הנאשם בהתאם לסמכותי מתוקף סעיף 24(1) לחוק הנוער.

בטרם אגזור את דינו עניינו יופנה לממונה על עבודות השירות אשר יניח בפני את חוות דעתו עד ליום 15/1/23.

המזכירות תעביר פרוטוקול זה לעיון הממונה. לנוחיות הממונה ניתן לזמן את הנאשם באמצעות ב"כ עוה"ד יעקובי בטלפון: 050-5737713.
הנייד של הנאשם: 053-3328570.

המשך דיון וגזר דין משלים ליום 16/1/23 שעה 13:00

המזכירות תשלח את גזר הדין החלקי לממונה עד עבודות השירות אשר יניח בפניי את התסקיר עד ליום 15.01.23.

ניתן והודע היום כ"ה כסלו תשפ"ג, 19/12/2022 במעמד הנוכחים.

אילנית אימבר, שופטת

הוקלד על ידי אוראל שיטרית

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן

אילנית אימבר 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

תפ (נצ') 29595-04-22 מדינת ישראל נ' פלוני (קטין)

www.nevo.co.il